

Namn att minnas

Thage Peterson

För någon tid sedan blev jag uppringd av en man som frågade mig om jag visste varför Sträng tänkte sitta kvar som finansminister. När jag, som artigheten kräver, drog på svaret, undrade vederbörande om jag någonsin tänkt på att Sträng inte är längre än Palme. När man ser honom i TV ser han så bred och myndig ut, men till växten är han lika liten som Palme, underströk min interlokutör. Och alla små män har innerst inne ett mindervärdeskomplex för vilket de söker överkompensation, som vanligen tar sig uttryck i maktlystnad.

Min meddelare hänvisade till en under pseudonym utgiven bok av en känd svensk läkare, som i Kretschmers efterföljd studerat kroppsbyggnad och karaktär. Denne läkare hade kommit till den i och för sig varken nya eller uppseendeväckande slutsatsen att alla diktatorer är små män — även om inte alla små män är diktatorer. Iakttagelsen stämmer onekligen i många fall. Napoleon var som bekant en liten knatte på inte mycket mer än en och en halv meter. Lenin, Stalin, Mussolini, Hitler var alla under medellängd. Visst finns det undantag, men de är blott till för att bekräfta regeln, menade min sagesman.

Om vi får behålla Sträng därför att han är en lika maktlysten liten man som Palme kan nog diskuteras. Men det verkar onekligen som om han tänkte stanna till nästa års val, och att de tidningar alltså skulle få fel som redan utnämnt statssekreterare Thage Peterson i statsrådsberedningen till hans efterträdare. Men hur nu därmed än må förhålla sig är Thage Peterson likafullt väl värd att uppmärksamma. Han är bland de allra säkraste kandidaterna till en regeringspost, när någon sådan kan bli ledig. Han är klok och kunnig, han är saklig och balanserad, han har erfarenhet av regeringsarbetet och framför allt — han representerar "rörelsen". Det är kanske hans allra främsta merit i en krets där teknokraterna börjar bli alltmera förhärskande.

Thage Peterson är en nära nog idealtypisk

socialdemokrat, som gått den långa vägen och har en fast förankring i "rörelsens" både politiska och ekonomiska organisationer. Han är ingen akademiker, ingen politruk, handplockad till kanslihuset från någon högre utbildningsanstalt. Han är en man ur folkdjupet — till yttermera visso från mörkaste Småland — som fostrats av och gjort sin karriär inom den socialdemokratiska arbetarrörelsen och har goda kontakter bland stugornas folk. Därför fick han också efterträda Hans Alsén som Palmes högra — förlåt vänstra! — hand, och speciellt betrodda lyssnarpost i "rörelsen".

Thage Peterson, som härom året fyllde 40 år, är småbrukarson från Berg i Kronobergs län, där fadern på lediga stunder var kyrkvaktmästare. Han växte upp som ett av åtta syskon i en fattig, gudfruktig och sedesträng miljö. Tidigt fick han som lantarbetare bidra till familjens försörjning, och annan utbildning än folkskolans fick han bäst han kunde skaffa sig på egen hand. Han tog realen per korrespondens och sökte sig sedan till folkhögskolan, först i Grimslöv och sedan i Viskadalen. Därefter var han mogen för socialinstitutet i Lund, från vilket han 24 år gammal utexaminerades på kommunalkamrerslinjen. Han återvände till hembygden och hamnade på dess kommunalkontor som Sveriges yngste kommunalkamrer. Mitt emot på andra sidan skrivbordet satt en person som skulle visa sig vara en värdefull bekantskap. Han hette Hans Gustafsson och är nu kommun- och kyrkominister.

De båda kommunalkollegerna sökte sig småningom samtidigt till Folkets-Husrörelsen men under tiden hann Thage Peterson med att göra politisk karriär. Vid 28 års ålder blev han medlem av SSU:s förbundsstyrelse, vid 31 års ålder blev han förbundssekreterare och året därpå andre förbundsordförande. Vid 35 års ålder var han direktör i Folkets Hus-föreningarna, och redan efter två år på denna post utsågs han till statssekreterare i statsrådsberedningen. Det betyder, att han är

Palmes politiska huvudsekreterare och chef för statsministerns kansli men också under statsministern har ansvar för samordningen av regeringsarbetet. Sedan 1970 är han ledamot av riksdagen. I Nacka där han bor med sin fru Marion, som även hon kommer från SSU, och en fyraårig son är han arbetarkommunens ordförande och medlem av kommunfullmäktige. Han är vidare ledamot av radionämnden, sitter i styrelserna för Svenska Filminstitutet och Reso samt är vice ordförande i Riksteatern.

Enligt uppgift blev han redan i tolvårsåldern socialdemokrat. Han lär som liten pojke i Småland ha hjälpt Elin Wägner att göra propaganda för kvinnans frigörelse och skall därvid ha fått lära sig agitationsteknik. Det var alltså inte för intet han utsågs till ordförande i regeringens delegation för kvinnans jämställdhet med mannen, en otacksam uppgift som han nu psykologiskt nog överlätit på statsrådet Leijon. Det bör verkligen sitta en kvinna på det jobbet, även om Thage Peterson gärna kallar sig ledare av kanslihusets könsgerilla. Härutöver har han utrett så pass olika ting som polisutbildning, fredskårer, ungdomsbostäder, filmcensur och samlingslokaler.

Det är inte mycket han inte provat på och duger till, men så är han också en rastlös arbetsmänniska, som — när familjen inte semesterar i sitt lilla sommarnöje på Gotland — vanligen ligger i selen femton timmar om dygnet. Det har sagts om honom att han är en beräknande kamrerartyp som alltid har blicken fäst på karriärstegens nästa pinne. Men om vilken duglig person har det inte

sagts? Ingen har emellertid bestritt hans allmänna präktighet. Han röker inte, han dricker inte (men lär vara en hejare på att dansa vals). Han är en effektiv, snygg och prydlig pragmatiker i slips, vit skjorta och korrekta kavajkostymer, som inte vill göra revolution utan på kompromissens väg skapa garantier för en hög reformtakt.

Säkerligen skulle han bli en utmärkt finansminister efter Sträng. Annars är väl egentligen den inom regeringskretsen som — åtminstone före oljekrisen — ansågs ligga bäst till för uppgiften Kjell-Olof Feldt, vilken är väl så begåvad som Palme och dessutom varit statssekreterare i finansdepartementet. Feldt är emellertid en utpräglad teknokrat, som har föga tålmod med partivänner som tänker långsammare än han själv, och det torde vara det stora flertalet. Ingen kan påstå att han är någon folklig typ med goda förbindelser i rörelsen; på den punkten har Peterson ett klart företräde.

Därtill kommer att — för att nu återknyta till utgångspunkten — Feldt är kortare än både Palme och Sträng. Finge vi honom till finansminister skulle vi väl aldrig bli av med honom. Men om sanningen skall fram är faktiskt Thage Peterson inte mycket längre här. Vad skall vi egentligen ta oss till för att någonsin bli av med den här regeringen? Vi får väl försöka sätta vår lit till Calle Lidbom som är nästan två meter.

Men han kanske just är det där undantaget som bekräftar regeln. Det skulle inte förvåna.